

Из: Жак Атали „Кратка история на бъдещето“, изд. „Рива“, 2009

Как ще изглежда светът през следващите петдесет години? Интригуващ въпрос, на който световноизвестният финансист, икономист и политик Жак Атали (роден през 1943 г.) отговаря компетентно и интригуващо, като се опира на опита и познанията, натрупани от човечеството в неговата хилядолетна история. Взаимоотношенията между държавите и нациите, политическите системи, демографските сътресения, новите форми на пазара, тероризмът, насилието, климатичните изменения, нарастващото влияние на вероизповеданията – не е пропуснат нито един важен момент от глобалния облик на бъдещето. Атали надниква и в ежедневието, за да разкрие как стъписващият технически напредък ще преобрази труда и свободното време, образованието, здравеопазването и културата на бита, как нрави, смятани днес за скандални, в утрешния ден ще бъдат възприети. И несъмнено най-съществен е изводът на автора, че е възможно да се върви към изобилие, да се премахне бедността, всеки да има достъп до технологичните постижения и да се изгради, на основата на добитата мъдрост, нов начин на живот и съзидание за всички обитатели на планетата.

Специално за българското издание Жак Атали предостави кратък анализ на бъдещето на страната ни, така както той го вижда и преценява.

... Целта на тази книга е да покаже, че това е най-вероятния образ на бъдещето. Не е образът, който желая – пиша тази книга именно, за да не прилича бъдещето на това, което ме плаши, както и за да помогна за разгръщането на огромния потенциал, който вече се е задвижил.

Читателите, запознати с моето творчество, ще открият едно по-задълбочено разглеждане на тезите, развивани в предишни есета и романи, разкриващи много преди за това да се заговори масово, геополитическото преместване на света към Тихия океан, финансовата нестабилност на капитализма, предизвикателствата пред климата, появата на финансови мехури, крехкото положение на комунизма, заплахите на тероризма, появата на номадството, бума на мобилния телефон, персоналния компютър, интернет и други номадски предмети, появата на безплатните и индивидуализираните стоки, водещата роля на изкуството и по-специално на музиката, многообразието на света. Най-внимателните читатели ще забележат и някои промени в разсъжденията ми, които за щастие не са ми продиктувани свише.

И накрая, тъй като всяка прогноза за бъдещето е преди всичко разговор за настоящето, тази книга има и политически измерения, които се надявам всеки да използва по най-добрия начин във важните политически моменти и във Франция, и в други страни.

Как ще се развива България?

Историческият преглед в началото на тази книга показва, че България никога не е успявала да се превърне в доминираща сила в Европа, в “сърце” на пазарния строй поне по три причини.

Първата от тях е, че България винаги е давала приоритет на *земеделieto*, на хранителната промишленост, на поземелните доходи и на породените от тях интереси за сметка на индустриалното развитие, печалбата, мобилността, иновациите и технологиите, свързани с движе-

нието. В по-ново време България живее, движена от носталгия към идеализираното си минало, респектирана от непрестанно възраждащите се бюрократични касти.

Втората причина е, че България не съумя да развие преимушествено свое пристанище въпреки добрите условия на нейния хинтерланд, който би могъл да превърне такова пристанище в пазарно черноморско средище. Оставайки предимно аграрна страна, България никога не е била подготвена за завръщането на номадството.

На трето място, България така и не съумя да формира, да създаде или да привлече *достатъчно многобройна творческа класа*, не разполага с необходимите морски, инженерни, изследователски, предприемачески, търговски, индустриални кадри. Не успява да формира достатъчно учени, финансиста, предприемачи, а само теоретици и спонсориран от държавата хора на изкуството, както и администратори, натоварени със задачата да правят обобщения и да управляват, но не и да поемат рискове.

Независимо от това, икономическите перспективи пред България са добри най-вече след присъединяването ѝ към Европейския съюз пред 2007 г. благодарение на значителните чуждестранни инвестиции и бурно развиващия се пазар на недвижима собственост от черноморското крайбрежие до София. На гребена на тази вълна България може да постигне икономически растеж от 5% през следващите двайсет години и да навакса в значителна степен изоставането на жизнения стандарт спрямо останалите европейски страни. Днес БВП на човек от населението е по-малък от една трета от средния БВП на човек от населението на ЕС, когато в него членуваха петнайсет държави. През 2025 г. България може да се доближи по този показател до една втора от тази стойност.

За да постигне тази цел, страната трябва да продължи да полага усилията от предприемаческия период и да ги задълбочава, особено в борбата с корупцията, с мутната административна машина и неравенствата. Преди всичко България трябва да намери бърз отговор на демографския спад – ако не се предприемат необходимите мерки, българското население може да намалее с една четвърт до 2035 г., а активната му част да спадне с една трета. Отговорът на това най-голямо предизвикателство за България се крие в подобряването на икономическата, социалната и политическата среда, която да задържи в страната живите ѝ сили и да привлече чуждестранни работници, например от Беларус и Украйна.

В заключение можем да кажем, че България никога не е играла ролята на “сърце”, защото не е съумяла да приеме и приложи законите на бъдещото историческо развитие.

Бъдещето на България ще зависи вече от начина, по който тя ще усвои и прилага тези закони и правилата на успеха: благоприятна междуличностна среда, създаване на стремеж към общо бъдеще, предпоставки за по-свободно творчество, изграждане на голямо пристанище и на финансов пазар, равнопоставено формиране у гражданите на нови знания, овладяване на технологиите на бъдещето, изготвяне на геополитика и изграждане на необходимите съюзи. Вероятно тя вече прави това, и то доста по-успешно от някои други страни, благодарение на умелото привличане на индустриалци, финансиста, артисти и предприемачи, както и на качеството на живот в една прекрасна страна, която може да се превърне в първостепенен икономически и политически център на Черно море.

